

En andra delutvärdering av ASP:en

**Ett projekt om
samverkan och delaktighet**

December 2012

Anette Moberg

Sammanfattning

ASP:en är ett samverkansprojekt mellan Funktionsstöd, individ och familjeomsorg (IFO), Gymnasie- och Vuxenutbildningen (Enheten för Arbetsliv)¹ och Fritid och Folkhälsa i Kungsbacka kommun. Externa samverkansparter är Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Projektägare är Funktionsstöd. Projektet finansieras delvis av Europeiska Socialfonden och pågår från den 1 februari 2011 till den 31 december 2013.

Projekt ASP:en syftar till att genom samverkan mellan förvaltningarskapa en lågtröskelverksamhet för en målgrupp som står långt från arbetsmarknaden. ASP:en ska få deltagaren att bryta en social isolering, känna gemenskap och vara stolt över det arbete som hon/han utför. Genom att delta i verksamheten ska deltagarna närma sig den öppna arbetsmarknaden eller någon form av sysselsättning.

Denna delutvärdering är den andra av tre delutvärderingar. I denna delutvärdering har intervjuer genomförts med projektpersonal, chefer i styrgruppen, handläggare från de samverkande förvaltningarna och deltagare. Enkäter från avslutade deltagare har också sammanställts.

Den andra delutvärderingens resultat stämmer väl överens med den första. Den andra delutvärderingen visar, liksom förprojekteringen och den första delutvärdering, att det finns ett behov av en verksamhet som riktar sig till en målgrupp som står långt från arbetsmarknaden och som inte klarar av de krav som finns på arbetsträningsstationerna i kommunen. De intervjuade handläggarna och cheferna för de samverkande förvaltningarna uppger att om inte ASP:en hade funnits hade deltagarna varit hemma sysslolösa eller gått på insatser på för hög eller låg nivå. IFO och Funktionsstöd rekryterade flest deltagare till projektet.

Enligt intervjuade handläggare fyller ASP:en ett tydligt behov i och med att verksamheten ger en möjlighet att testa vad de kallar deltagarnas *arbetsförmåga*. Resultatet visar att de deltagare som slutat har huvudsakligen gått vidare till andra insatser såsom utredning, sjukskrivning eller tillbaka till sysselsättning inom Funktionsstöd. Däremot är det svårt att uttala sig om vad ASP:en ger de personer som fortfarande är inskrivna i projektet och hur lång tid de kommer att behöva för att gå vidare samt vad de kommer att gå vidare till. Delutvärderingen visar tydligt att det inom målgruppen finns ett behov av att få rehabiliteras i sin egen takt utan att känna för stora krav. ASP:en har börjat med så kallade fältstudier (en form av praktik). Under november månad 2012 hade tre deltagare fältstudier, vilket kan ses som ett steg närmare arbetsmarknaden.

I den första delutvärderingen framkom utifrån intervjuer med deltagare, samverkansparter och projektpersonal, att en av de viktigaste framgångsfaktorerna med projektet är att projektet baseras på att deltagarna ska utföra riktiga arbetsuppgifter. Många av de intervjuade betonade också vikten av att det inte är för stora krav förknippade med arbetsuppgifterna, utan att deltagarna ska kunna utföra dem i sitt eget tempo. Dock kvarstår problemet med att få in arbetsuppgifter till projektet. Antalet deltagare har ökat i projektet och därmed har även behovet av arbetsuppgifter ökat. I den första delutvärderingen rekommenderade utvärderaren att projektet tillsätter en arbetsgrupp bestående av personer från samtliga samverkande förvaltningar för att lösa problemet med inflödet av arbetsuppgifter. Två personer tillsattes under en tidsperiod och arbetadedå mestadels med att ”ragga” arbetsuppgifter, vilket fungerade under den aktuella tidsperioden. Projektet har dock inte funnit några

¹ Inom Gymnasie- och Vuxenutbildningen finns Kompetenscentrum som består av tre enheter, varav en är Enheten för Arbetsliv som arbetar med arbetsmarknadsinriktade insatser på uppdrag från bland annat IFO och Arbetsförmedlingen.

strukturella lösningar på detta problem. De lösningar som nu nämns är att vid en eventuell implementering tillsätta en resurs som arbetar med jobb- och praktikanskaffning.

ASP:en-gruppen beskrivs som en viktig samverkansgrupp bestående av handläggare. Gruppen har haft olika uppgifter i förhållande till projektet beroende på behov. Den har framförallt varit ett stöd för projektledaren. Gruppen själv efterfrågar ett tydligare syfte med gruppen.

Effekter för deltagarna som framkommer är att medverkan bidrar till att bryta en social isolering och öka självkänslan, vilket i förlängningen förbättrar deltagarens hälsa. Intervjuer med deltagare visar också att det finns en rädsla för stora krav och för att misslyckas. Deltagare betonar att betydelsen av det stöd som de får av personalen för att få en större självinsikt i sina förmågor och sjukdomsbild, och att detta hjälper dem att lägga sig på rätt nivå i sina aktiviteter.

Samtliga samverkande förvaltningar ser ett behov av en lågtröskelverksamhet såsom ASP:en där främst Funktionsstöd och EFA (Enheten för Arbetsliv) är de förvaltningar som betonar vikten av att informera och diskutera med nämnder och förvaltningar för ett gemensamt beslut och implementeringsarbete. IFO anser inte att de har det ekonomiska ansvaret för en verksamhet som ASP:en. Fritid och Folkhälsa har svårt att se sin roll i projektet men menar att det är förvaltningschefens sak att besluta om huruvida förvaltningen ska vara med och driva ett gemensamt implementeringsarbete. Arbetsförmedlingen har ett stort behov av att köpa tjänster från ASP:en men detta förutsätter att ASP:en kan upphandlas enligt Lagen om offentlig upphandling. Försäkringskassan har ingen budget för att köpa in externa tjänster.

Majoriteten av de intervjuade cheferna betonar vikten av att ASP:en förädlar sin verksamhet och att fokus nu ska ligga på implementeringsarbetet. Vidare nämner några av de intervjuade cheferna vikten av att gå vidare med att jobba med stöd från ASP:en ut till praktikplatser. Både styrgruppen, samverkansparterna och de intervjuade deltagarna framhåller personalens goda bemötande och kompetens.

Projektet har sedan förra delutvärderingen påbörjat ett aktivt jämställdhetsarbete som ligger i linje med tanken om jämställdhetsintegrering. Även arbetet med att förbättra den fysiska arbetsplatsen bedrivs.

Den andra delutvärderingen visar således att projektet är välfungerande och att det nu återstår ett arbete med att implementera projektet och att utvärdera vilka förvaltningar som har det ekonomiska ansvaret för en verksamhet som ASP:en. Det finns möjlighet att utreda kostandseffektiviteten av en verksamhet som ASP:en genom att göra socioekonomiska beräkningar. Utöver arbetet med implementeringen visar resultatet från delutvärderingen att det även kan vara bra att se över förväntningar på deltagare utifrån varje förvaltning och könsfördelningen bland deltagarna som rekryteras från Funktionsstöd och IFO.

Innehållsförteckning

1. BAKGRUND	5
2. FÖLJEFORSNINGSUPPDRAGET OCH GENOMFÖRANDE	7
2.1 SAMMANFATTNING AV FÖRSTA DELUTVÄRDERINGEN.....	7
2.2 DEN ANDRA DELUTVÄRDERINGENS METOD	8
3. BESKRIVNING AV PROJEKTPROCESSEN	10
3.1 ORGANISERING AV PROJEKTET	10
3.2 NÄRLIGGANDE VERKSAMHETER	11
3.3 PROJEKTPROCESSEN.....	11
3.4 SPRIDNING AV RESULTAT	12
3.5 JÄMSTÄLLDHET OCH TILLGÄNGLIGHET.....	13
3.6 PROJEKTSTATISTIK	13
4. RESULTAT PÅ STYRGRUPP-, PROJEKT- OCH SAMVERKANSNIVÅ	17
4.1 PROJEKTPROCESSEN.....	17
4.2 MÅLGRUPPEN OCH BEHOVET AV ASP:EN	18
4.3 EFFEKTER PÅ DELTAGARNA	20
4.4 SAMVERKAN	21
4.5 LÄRDOMAR	22
4.6 IMPLEMENTERING	22
5 RESULTAT AV INTERVJUER MED DELTAGARNA	25
5.1 DELTAGARNAS SYN PÅ ARBETSUPPGIFTER, AKTIVITETER OCH PERSONAL	25
5.2 EFFEKTER.....	26
6. SAMMANFATTNING, SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER	29
6.1 SAMMANFATTNING	29
6.2 DISKUSSIONSPUNKTER OCH REKOMMENDATIONER.....	30
6.3 REFLEKTIONER PÅ PROJEKTETS MÅL	32
6.4 DELUTVÄRDERINGENS SLUTSATSER	33
REFERENSER	34

1. Bakgrund

Projekt ASP:en² är ett samverkansprojekt mellan Funktionsstöd, Individ och Familjeomsorg (IFO), Gymnasie- och Vuxenutbildningen (Enheten för Arbetsliv)³ och Fritid och Folkhälsa i Kungsbacka kommun. Externa samverkansparter är Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Projektägare är Funktionsstöd och finansieras delvis av Europeiska Socialfonden. Projektet pågår från den 1 februari 2011 till den 31 december 2013.

Förprojekteringen visade att det fanns ett antal olika lagar som reglerar att den enskilde personen får en meningsfull sysselsättning, och att detta innebär att det finns en risk för att personer hamnar mellan olika verksamheter. En uttalad ambition med projektet, enligt projektansökan, är att utveckla en modell som bidrar till att individens behov står i centrum och förhindrar gråzoner mellan förvaltningarna. I förprojekteringen gjordes även en inventering och kartläggning av projektets målgrupp. Resultatet visade bland annat att målgruppen har ett behov av att finnas i ett sammanhang, bryta sin isolering och få en meningsfull sysselsättning där kraven kan anpassas efter dagsformen.

I förprojekteringen betonas vikten av meningsfulla arbetsuppgifter som är till nytta för någon annan och som, till skillnad från andra arbetsträningsplatser, ska utföras på verksamheten. Samtliga deltagare ska vara på ASP:en och utföra verkliga arbetsuppgifter på uppdrag av kommunens förvaltningar. Personalen i projektet ska fokusera på deltagarnas möjligheter och förmågor. Deltagarna ska också ha möjlighet att delta i projektet under en lång tid, för att kunna få redskap för att bättre hantera sin arbetssituation. Projektet har en helhetssyn på deltagaren och tillämpar individuell planering utifrån den enskilda deltagarens behov.

Syften med projekt ASP:en är:

- Att utveckla en samarbetsmodell mellan kommunens förvaltningar och externa aktörer som är viktiga för målgruppen.
- Att skapa en sysselsättning för målgruppen som bryter isolering, som får deltagaren att känna gemenskap och vara stolt över det arbete som hon/han utför.
- Att deltagarna ska närma sig den öppna arbetsmarknaden eller någon form av sysselsättning.

Målsättningar för deltagare:

- Att 30 procent av deltagarna går vidare till anställning eller studier.
- Att 90 procent av deltagarna upplever en ökad livskvalitet.
- Att 70 procent av deltagarna upplever att de fått fler sociala kontakter och ökat sitt nätverk.
- Att bryta isoleringen och få tillgång till arbetsinriktade aktiviteter som kan medföra en ökad arbetsförmåga och anställningsbarhet hos deltagarna.

Målsättningar för samverkansparter:

- Att skapa ett hållbart samarbete både internt och externt i kommunen för målgruppen.
- Att öka kunskapen om varandras verksamheter, synsätt och metoder.

² Står för Arbete och sysselsättningsprojekt.

³ Inom Gymnasie- och Vuxenutbildningen finns Kompetenscentrum som består av tre enheter, varav en är Enheten för Arbetsliv som arbetar med arbetsmarknadsinriktade insatser på uppdrag från bland annat IFO och Arbetsförmedlingen.

- Att öka medvetenheten kring personalens olika kompetenser, uppdrag och förstå varandras begrepp inom verksamheterna. Därmed kan man bättre förstå skillnader i definitioner vad gäller diagnoser och problembeskrivningar.

2. Följeforskningsuppdraget och genomförande

Contextio Ethnographic har tilldelats uppdraget att, i enlighet med Socialfondens riktlinjer, bedriva fölieforskning i samband med projekt ASP:en. Fölieforskning är en form av utvärdering som tillämpar en lärande ansats. Det övergripande syftet med fölieforskningen är att styrgrupp och projektledningska få stöd i att styra projektet mot uppsatta mål. Fölieforskning innebär att utvärderaren både har en utvärderande uppgift (måluppfyllelseanalys, att följa och utvärdera projektmetoder, process och resultat) och en processtödande uppgift (ge synpunkter och råd, föra en kontinuerlig dialog med projektets ledning för att bidra till att utveckla projektet och skapa förutsättningar för att skapa lärande och spridning av erfarenheter i projektet). Lärandet från utvärderaren och utvärderingsrapporterna ska kontinuerligt återkopplas till projektledning, projektägare och styrgrupp och andra berörda parter inom projektet. Denna rapport är en andra delutvärdering av tre.

En verksamhetslogik över projektet togs fram av utvärderaren tillsammans med styrgrupp och projektledning under hösten 2010 i syfte att öka förståelsen om vad projektet vill åstadkomma och på vilket sätt. Övergripande målsättningar bröts ned till mindre och konkreta delar, vilket visar hur projektledningen uppfattat förutsättningarna för satsningen och den problembild som projektet jobbar med. Därefter skapades en visuell bild över projektets olika delar, dess resurser, tänkta aktiviteter och förväntade effekter på kort och lång sikt. Ett ramverk av bedömningsindikatorer skapades utifrån verksamhetslogiken som används som utgångspunkt för analys av den fortsatta projektprocessen. Indikatorer för måluppfyllelse av mål som rör deltagare är främst att må bättre, öka livskvaliteten, stärka motivation och självkänsla för att komma närmare studier eller arbetsmarknad. För verksamheten handlar det främst om att individens behov är det centrala för projektet och att åstadkomma en ökad samverkan över förvaltningsgränserna. För hela verksamhetslogiken, se Bilaga 1.

2.1 Sammanfattning av första delutvärderingen

Den första delutvärderingen för ASP:en utfördes under perioden november 2011- januari 2012 och fokuserade på projektpersonalens, samverkansparterna och deltagarnas upplevelse av projektprocessen så här långt. Intervjuer genomfördes med projektpersonal, handläggare, ASP:en-gruppen och elva deltagare. ASP:en-gruppen är en samverkansgrupp på handläggarnivå som hanterar verksamhets- och deltagarfrågor i projektet.

Delutvärderingen visade att projektet hade hittat rätt nivå på sin verksamhet där samtliga intervjuade menade att en verksamhet som ASP:en behövs i kommunen. En viktig framgångsfaktor med projektet, som framhölls av de intervjuade deltagarna, samverkansparterna och projektpersonalen, var att aktiviteterna i projektet baserades på att deltagarna skulle utföra riktiga arbetsuppgifter. Delutvärderingen visade att projektet är förankrat hos samverkansparterna och deltagarna i den bemärkelsen att de kände till ASP:en och syftet med projektet och att få deltagare hade blivit felrekryterade. ASP:en-gruppen hade haft en betydande roll i denna förankring genom att man arbetat med information inåt i sina organisationer. Dessutom har projektpersonalen informerat om projektet samt tagit emot studiebesök av handläggare och deltagare.

Projektpersonalen och ASP:en-gruppen betonade vikten av samverkan över förvaltningsgränserna, särskilt då deltagare ska gå vidare från ASP:en till andra insatser. Att samverka runt deltagarna är också en viktig aspekt för att förhindra ”inlåsnings-effekten”, det vill säga att deltagarna blir kvar i projektet för att det skapas en trygghet där och att steget därifrån blir för stort och svårt. ASP:en-gruppen vittnade om att kunskaperna om varandras verksamheter och olika lagar har ökat i och med samverkan. Den största behållningen med projektet har hittills varit att få med Funktionsstöd in i samarbetet, då de andra samverkade sedan tidigare i andra grupper. Positivt var också att deltagarna inte kategoriserades utifrån ersättning eller diagnos utan utifrån behov och förmåga.

De intervjuade deltagarna framhöll att deltagandet i ASP:en till en början främst hade handlat om social träning. De upplevde att deltagandet i ASP:en hade brutit deras tidigare sociala isolering, fört in dem i ett socialt sammanhang och gett dem nödvändig vardagsrutin. De uppger att de hade fått möjligheter att ta sina egna steg mot arbetsmarknaden. Majoriteten av de intervjuade säger också att de har en lång väg kvar.

Projektpersonalen menar att den individuella planeringen och det faktum att det inte finns någon uttalad tidsgräns för deltagandet i projektet, har skapat förutsättningar för deltagarna att utvecklas på både det personliga och arbetsmässiga planet. Projektpersonalen och handläggarna har sett små effekter på deltagarna hittills, såsom att några har ökat sin tid i projektet, att de har ökat sitt välmående och sin självkänsla. Deltagarna kan nu tro på att det kanske finns en möjlighet för dem att närma sig arbetsmarknaden.

De förbättringsområden som delutvärderingen pekat på handlar om vikten av att arbeta fram en långsiktig och hållbar struktur kring att få in arbetsuppgifter, att föra diskussioner mellan förvaltningarna om en samsyn runt målgruppen samt att komma igång med jämställdhetsarbetet och se över behovet av ergonomiska hjälpmedel. Diskussioner behöver föras om *när* målet att 30 procent av deltagarna ska gå vidare till anställning eller studier ska ha genomförts.

2.2 Den andra delutvärderingens metod

Denna delutvärdering syftar till att utvärdera huruvida det finns ett behov av en verksamhet som ASP:en inom Kungsbacka kommun. Delutvärderingen besvarar följande frågor:

1. Hur ser behovet av en verksamhet som ASP:en ut i Kungsbacka?
2. Vilken målgrupp når ASP:en och vilka effekter har projektet på målgruppen?

Datainsamling

Datainsamlingen ägde rum under oktober och november 2012. Projektledare och projektmedarbetare intervjuades tillsammans. Projektledaren tillhandahöll kontaktuppgifter till de tretton handläggare som rekryterat deltagare till projektet. Samtliga handläggare kontaktades via e-post och telefon för information om delutvärderingen och förfrågan om att bli intervjuad. Utvärderaren har intervjuat tolv av tretton handläggare, varav fem arbetar på Individ och Familjeomsorgen, två på Arbetsförmedlingen, en vardera på Öppen Rättspsykiatrisk vård (ÖRV), Habiliteringen i Region Halland, Enheten för Arbetsliv (EFA), Funktionsstöd och Vuxenpsykiatriska mottagningen (VPM) i Region Halland. Tio handläggare är kvinnor, två är män.

En fokusgrupp genomfördes med samverkansparterna i ASP:en-gruppen. Samtliga handläggare utom två deltog, varav en arbetar på Arbetsförmedlingen och en på IFO. En av dessa två handläggare har istället intervjuats via telefon.

Utvärderaren var på plats i verksamheten under en dag och intervjuade deltagare. Intervjuerna tog mellan tjugo minuter till en halvtimme att genomföra. Totalt nåddes åtta deltagare, varav fyra kvinnor och fyra män. Contextio har även utformat en enkät som besvarats av deltagare i samband med avslutningssamtal då de avslutat sin medverkan i projekt ASP:en. Enkäten har utarbetats under projektiden, vilket har medfört att alla inte har fått möjlighet att besvara den i samband med avslut. Totalt 8 av 23 avslutande deltagare har besvarat enkäten.

Ledamöter i styrgruppen intervjuades per telefon. Totalt intervjuades nio personer från styrgruppen och ytterligare en chef inom Funktionsstöd.

Lägesrapporter, mötesprotokoll och projektstatistik har samlats in som underlag för den andra delutvärderingen.

Dataanalys

Fokusgrupper, telefonintervjuer och intervjuer spelades in på band. Utvärderaren lyssnade därefter igenom intervjuerna och skrev ut dem i sammanfattad form. En tematisk analys genomfördes, där svar av samma karaktär sammanfattades under olika rubriker eller avsnitt. Citat har plockats ut för att illustrera de teman som framkommit genom analysen.

Resultatet av enkäten till avslutande deltagare har sammanställts med vedertagna metoder i statistikprogrammet SPSS.

3. Beskrivning av projektprocessen

Detta kapitel baseras på lägesrapporter och mötesprotokoll från januari 2012 till och med oktober 2012 och på information om olika verksamheter inom kommunen.

3.1 Organisering av projektet

Projektet har en styrgrupp bestående av chefer inom de fyra samverkande förvaltningarna samt representanter från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. I styrgruppen ingår också projektledaren och projektets ekonom. Chefen för Vuxenpsykiatriska mottagningen får mötesprotokoll för att hålla sig uppdaterad om projektet. Projektet hade initialt två arbetsgrupper: ASP:en-gruppen och Jobbfixargruppen⁴. Jobbfixargruppen upplöstes hösten 2012 då gruppen beslöt att projekt ASP:en var välkänt inom kommunen och syftet med gruppen uppfyllt.

ASP:en-gruppen är en samverkansgrupp på handläggarnivå som hanterar verksamhets- och deltagarfrågor i projektet. Man träffas regelbundet varannan vecka. Från början var det tänkt att gruppen skulle vara en mottagningsgrupp då deltagaren rekryteras in i projektet. Detta förfarande ändrades då samtliga involverade ansåg att det systemet var för tungrovt. Handläggarna i ASP:en-gruppen är också ansvariga för att information om projektet återkopplas in i respektive förvaltning och att diskutera verksamhetsfrågor som gäller projektet utifrån verksamheternas behov. Under hösten 2012 har Funktionsstöd och Enheten för Arbetsliv utökat sin representation i gruppen till två handläggare var och IFO kommer att utöka till två. I november 2012 ingår totalt nio handläggare i ASP:en-gruppen.

Projektledaren och två projektmedarbetare arbetar med att genomföra projektets målsättning. Projektet baseras på en helhetssyn kring deltagaren där en individuell planering görs tillsammans med ansvarig handläggare utifrån deltagarens behov av olika insatser. På ASP:en utför deltagaren riktiga arbetsuppgifter som har beställts av kommunala förvaltningar. Projektet åtar sig följande arbetsuppgifter:

- Att administrera, kopiera och utforma blanketter
- Att laminera
- Att sammanställa bl a information och kartläggningar
- Att renovera, rengöra och justera hjälpmedel
- Att renovera och måla möbler
- Att anordna möten
- Att utföra textila arbeten, t ex lagning och justering av kläder och textilier
- Att tillverka inredning efter önskemål

Deltagarna rekryteras från IFO, Funktionsstöd⁵, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Habiliteringen Region Halland. Handläggarna kommer först på ett studiebesök med den tilltänkta deltagaren. Sedan görs en planering utifrån deltagarens behov och förmåga innan deltagaren börjar i projektet. Uppföljning av deltagarna sker cirka var sjätte vecka i ett trepartssamtal mellan personal på ASP:en, handläggaren och deltagaren. Vuxenpsykiatriska mottagningen finns med genom

⁴ En samverkansgrupp med representanter från Gruvan, Magasinet, Arbetslaget, Enheten för Arbetsliv och Funktionsstöd. Syftade till att underlätta flödet av arbetsuppgifter mellan verksamheterna.

⁵ En deltagare kommer från ÖRV genom Funktionsstöd.

konsultation och stöd för två deltagare från Funktionsstöd och en deltagare från IFO. Fritid och Folkhälsa bidrar med friskvårdsaktiviteter för deltagarna.

3.2 Närliggande verksamheter

Inom Kungsbacka kommun finns ett antal närliggande verksamheter till ASP:en. Nedan följer korta beskrivningar av dessa verksamheter i syfte att ge läsaren en förståelse för vilken funktion ASP:en fyller i kommunen.

De verksamheter som idag finns inom kommunen för personer med olika funktionsnedsättningar och i behov av arbetsträning är Gruvan, Arbetslaget och Magasinet inom Enheten för arbetsliv. Syfte och mål med dessa verksamheter är att stötta och stärka deltagare att komma vidare mot arbete eller studier. Arbetsträning erbjuds som en möjlighet för den som känner sig osäker på sin arbetsförmåga och som kanske stått utanför arbetslivet en längre tid. Möjlighet ges att pröva på arbete i en anpassad miljö.

Gruvan är en arbetsträningsplats med praktisk, social och konstnärlig handledning. Verksamheten består främst av förädlingsarbete av secondhandmöbler i samarbete med Erikshjälpen. Gruvan står för återvinning och kretsloppstänkande. Målet för verksamheten är att deltagarna ska stärka sitt självförtroende och se nya möjligheter till arbete eller studier. På Magasinet och Arbetslaget finns arbetsträningsplatser med praktisk inriktning. Här arbetar man med inre och yttre fastighetskötsel åt kommunens förvaltningar. Det kan innebära arbeten såsom måleri, enklare snickeri, röjning och rensning samt flytthjälp. På Magasinet är förhållandena mer arbetsplatslika. Därmed ökar också förväntningar och krav för att förbereda deltagarna för reguljärt eller anpassat arbete.

Inom Funktionsstöd finns Regnbågen som är ett aktivitetshus som vänder sig till personer med en psykisk funktionsnedsättning, psykisk sjukdom eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Aktiviteter är till exempel data, textil, promenader, bakning, försäljning och serveringsuppgifter. Inom Funktionsstöd finns även 17 olika dagliga verksamheter.

Set-up är ett ESF-finansierat projekt som drivs av Medborgarskolan. Där får deltagare som är arbetslösa eller sjukskrivna under tre månader möjlighet att pröva på och förbereda sig för att komma närmare arbetsmarknaden.

ASP:en vänder sig till personer som vars mål är att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Projektet ställer högre krav på deltagarna än dagliga verksamheter inom Funktionsstöd, men inte lika höga krav som övriga verksamheter som nämns ovan.

3.3 Projektprocessen

I april 2011 påbörjades rekryteringen av deltagare till projekt ASP:en. Den första delutvärderingen visade att projektet hade problem med att få ihop budgeten. Detta berodde på att budgetposten för inköp av material och för tillverkning inte varit tillräckligt stor och svårigheter med att få in arbetsuppgifter från de kommunala förvaltningarna trots stora informationsinsatser från projektet.

Den stora utmaningen för projektet under år 2012 har varit att få budgeten att gå ihop. Det visade sig att projektets initiala antaganden om målgruppens kapacitet att vara i en verksamhet var alltför optimistiska. Då budgeten baseras på medfinansiering genom deltagarnas tid i projektet, har detta inneburit att medfinansieringsgraden har blivit lägre än beräknat. För att få en budget i balans har ESF

sänkt medfinansieringsgraden och projektet har ökat antal deltagare i projektet. Hösten 2012 var budgeten i balans.

På spridningsseminariet efter första delutvärderingen framkom ytterligare behov av att diskutera samverkansfrågor. Projektet anordnade därför ytterligare en halvdag med ASP:en-gruppen för att fortsätta diskussionen om hur samverkan i kommunen bör och kan se ut. Gruppen såg samverkan som viktig för att få kunskap om varandras kompetens och organisation vilket sparar tid och pengar samt underlättar för individen. För att underlätta informationsflödet föreslog ASP:en-gruppen att handläggare ska delta på styrgruppsmöten och att chefer ska delta på ASP:en-gruppens möten, samt att förvaltningar och myndigheter håller gemensamma utbildningsdagar. Styrgruppen uppgav att de har ansvaret för att det finns ett fungerande informationsflöde från chefer till handläggare och från handläggare till chefer. Styrgruppen fattade därför beslutet att varje förvaltning ansvarar för att informationsflödet om projektet fungerar internt.

Sedan den första delutvärderingen genomfördes har en omorganisation av projektets Friskvårdsaktiviteter skett. Istället för att under onsdagseftermiddagarna ha friskvårdsaktiviteter kommer personal från Fritid och Folkhälsa cirka varannan vecka för att hålla i friskvårdsaktiviteter för deltagare under arbetstid. Friskvården har även bestått av information om exempelvis Nätverkslaget i Kungsbacka⁶ eller vad arbetsterapeuterna kan erbjuda för hjälp.

Fortfarande har projektet svårt att få in reella arbetsuppgifter till deltagare. Efter den första delutvärderingen tillsattes extra resurser för att hitta arbetsuppgifter till deltagarna på ASP:en. Detta har förbättrat situationen något, dock inte fullt ut då det fortfarande råder brist på arbetsuppgifter. Projektet har sedan augusti 2012 arbetat med att få fram riktlinjer om vad som gäller för ASP:en vid en eventuell butiksförsäljning. Vid tidpunkten för sammanställningen av den andra delrapporten (senhösten 2012) arbetar ekonomen i projektet vidare med frågan.

3.4 Spridning av resultat

Följande spridningsaktiviteter har genomförts inom projekt ASP:en under 2012:

- Transnationell konferens i Polen för projekt som arbetar med långtidsarbetslösa personer, efter inbjudan från ESF-rådet.
- Information till socialsekreterare på Individ och Familjeomsorgen.
- Hallandsrådet för psykiatribrukare arrangerade ett öppet forum i ASP:ens lokaler och ASP:en presenterade verksamheten.
- Studiebesök av fritidspedagoger från Tingbergsskolan, Insteget⁷ och utredare från förvaltningarna för Funktionsstöd och Äldreomsorg.
- Information om ASP:en på Insidan⁸.
- I november 2012 får ASP:en en hemsida och en ny byter logotyp.

⁶ Nätverkslaget är en verksamhet som erbjuder stöd till personer som "har ett bekymmer och vill hitta möjligheter att komma vidare i din situation tillsammans med sitt" nätverk". Verksamheten vänder sig till invånare i Kungsbacka kommun.

⁷ ESF-projekt i Falkenberg

⁸ Kungsbacka kommuns intranät

3.5 Jämställdhet och tillgänglighet

Projektpersonalen har genomgått en utbildning i jämställdhet genom ESF:s processtöd. Utbildningen har följts upp vid ett tillfälle då projektet fick processtöd av processtödet i Jämställdhet från ESF angående hur projektet kan arbeta med jämställdhet. Utifrån detta har projektpersonal beslutat att arbeta med jämställdhet på följande vis:

- Göra en jämställdhetsundersökning bland deltagarna genom att ställa en fråga med fem olika svarsalternativ om vad som är viktigast för kvinnliga och manliga deltagare på ASP:en. Undersökningen görs utifrån projektpersonalens antaganden om att det är viktigare med den sociala samvaron för kvinnor medan män prioriterar att komma ut i arbete. Undersökningen genomförs då projektpersonalen misstänker att de handlar könsstereotyp så tillvida att de skyndar på män ut mot arbetsmarknaden medan de råder kvinnor att ta det mer långsamt.
- Mäta arbetsrotation genom att välja två tillfällen där de mäter hur många manliga respektive kvinnliga deltagare som arbetar vid olika arbetsstationer.
- Mäta hur projektpersonalen lägger sina resurser på kvinnliga respektive manliga deltagare. Det görs genom att mäta tiden de sitter med handlingsplaner och på vilka arbetsstationer mest pengar för inköp läggs.

Projektpersonalen uppger att arbetet med jämställdhet har genererat mycket tankar och diskussioner inom personalgruppen.

När det gäller tillgänglighet jobbar personalen med att få in deltagarnas åsikter om tillgängligheten vad gäller ergonomiskt riktig arbetsmiljö.

3.6 Projektstatistik

Fram till den 15 november 2012 hade ASP:en haft 56 deltagare varav 27 kvinnor och 28 män. Flest deltagare rekryterades från IFO (19 deltagare) och Funktionsstöd (17 deltagare). Fördelningen av deltagare utifrån kön skiljer sig mellan förvaltningarna där Funktionsstöd har lägst andel kvinnor och IFO lägst andel män. Fördelningen från respektive förvaltning redovisad itabell 1.

Tabell 1. Antal deltagare per förvaltning uppdelat på kön

Förvaltning	Kvinnor	Män	Totalt	Procent
Funktionsstöd	3	14	17	30 %
IFO	13	6	19	34 %
Arbetsförmedlingen	5	3	8	14 %
Försäkringskassan	6	5	11	20 %
Habiliteringen	1		1	2 %
Totalt	27	28	56	100 %

Arbetstiden för deltagarna varierar mellan 6 till 20 timmar per vecka. Några deltagare har börjat göra praktik i externa verksamheter några timmar per vecka, men har kvar sin huvudsakliga sysselsättning på ASP:en. I projektet kallas detta ”att göra fältstudier”. Under november månad 2012 hade fyra deltagare fältstudier, tre från Funktionsstöd och en från IFO. Under sommaren och tidig höst 2012 var det kö till ASP:en.

Den 15 november 2012 har totalt 23 deltagare avslutat sitt deltagande i projekt ASP:en. Detta

motsvarar 40 procent av samtliga deltagare som rekryterats till verksamheten. Som framgår av tabell 2 är andelen avslutade deltagare per förvaltning ganska jämnt fördelad, undantaget Funktionsstöd där lägst andel rekryterade deltagare har slutat eller gått vidare till annan insats.

Tabell 2. Antal deltagare som avslutat sin medverkan i projektet eller gått vidare till annan insats, fördelat per förvaltning

Förvaltning	Kvinnor	Antal män	Totalt	Procent
Funktionsstöd	2	4	6	26 %
IFO	6	3	9	39 %
Arbetsförmedlingen	2	1	3	13 %
Försäkringskassan	4	1	5	22 %
Totalt	13	9	23	100 %

23 deltagare har avslutat sin medverkan och gått vidare till annan insats. Tabell 3 visar att den vanligaste enskilda anledningen till att sluta på ASP:en är sjukskrivning eller försämrad hälsa men även att ha gått vidare till en eventuell utredning.

Tabell 3. Vad de avslutade deltagarna har gått vidare till

Förvaltning	Praktik	Sjukskriven/ Försämrad hälsa	Daglig verksamhet/ aktivitetshus	Eventuell utredning	Övrigt	Gått till AF	Totalt	Procent
Funktionsstöd	2		3		1		6	26 %
IFO		1		3	4	1	9	39 %
Arbetsförmedlingen	1	1		1			3	13 %
Försäkringskassan		4				1	5	22 %
Totalt	3	6	3	4	5	2	23	100 %

Tabellkommentar: IFO: Flyttat till annan ort, självförsörjande gm make, föräldraledig, åter IFO för annan insats. Funktionsstöd: kan inte delta i sysselsättning.

Resultat av enkät till deltagare som avslutat sin medverkan

En enkät har utarbetats för deltagare att fylla i då de avslutar sin medverkan i projektet och/eller går vidare till en annan insats. Syftet med enkäten är att ta reda på i vilken grad ASP:en uppfyller målen för verksamheten. Åtta av 23 avslutade deltagare har besvarat enkäten, varav tre kvinnor och fem män. Anledningen till den låga svarsfrekvensen är att enkäten utarbetades ett år in i projektet och att det är frivilligt att fylla i den. Den låga svarsfrekvensen, och det faktum att deltagare som avslutar sin medverkan i ASP:en troligtvis gör så för att prova om en annan insats passardem bättre, gör det svårt att på grundval av enkätresultatet så här långt in i projektet dra slutsatser om huruvida ASP:en uppfyller målen.

Tabell 4. Respondenter, fördelat enligt kön

	Antal	Procent
Kvinnor	5	62 %
Män	3	38 %
Totalt	8	100 %

n-tal: 8. Bortfall 0 %

Respondenterna ombads ta ställning till ett antal påståenden som motsvarar målen för projektet. Svartalternativen var *inte alls*, *lite grand*, *ja* samt *ja mycket*. Eftersom antalet respondenter är så pass lågt (åtta personer) beskrivs svarsfördelningen på enkätens frågor utifrån andel respondenter som ger ett mer positivt svar (*ja* och *ja mycket*) respektive ett mindre positivt svar (*inte alls* och *lite grand*).

Det påstående som flest respondenter ger ett mer positivt svar är: ”jag upplever att min fysiska hälsa har förbättrats sedan jag började jobba på ASP:en”. Mer än 75 procent svarar *ja* eller *ja mycket* på detta påstående. Detta är också det *enda* påstående där mer än 50 procent av respondenter svarar *ja* eller *ja mycket*.

På följande påståenden ger hälften av respondenterna ett mer positivt svar (*ja/ ja mycket*), medan hälften ger ett mindre positivt svar (*lite grand/inte alls*): ”jag har fått en meningsfull sysselsättning genom att jobba på ASP:en”, ”jag har ökat mitt sociala umgänge genom mitt arbete på ASP:en” och ”jag har stärkt min motivation till att komma vidare genom att jobba på ASP:en”.

För resterande påståenden ger fler än hälften av respondenterna ett *mindre positivt svar*: ”jag har fått en ökad insikt om mig själv och min livsstil genom mitt arbete på ASP:en”, ”jag har fått mer struktur på vardagen sedan jag började arbeta på ASP:en”, ”min psykiska hälsa har förbättrats sedan jag började jobba på ASP:en”. Minst positiva är respondenterna till påståendet ”mitt arbete på ASP:en har gjort att jag har närmat mig arbetsmarknaden”, där 37,5 procent svarar ”inte alls”.

Tabell 2. Vad deltagarna upplever att de har fått ut av ASP:en, angivet i antal och rangordnat enligt svarsfördelning från mest till minst positiva svar

Jag upplever att...

	Inte alls	Lite grand	Ja	Ja mycket	Totalt	Procent
... min fysiska hälsa har förbättrats sedan jag började jobba på ASP:en		25 %	37,5 %	37,5 %	8	100 %
... jag har fått en meningsfull sysselsättning genom att jobba på ASP:en		50 %	25 %	25 %	8	100 %
... jag har ökat mitt sociala umgänge genom mitt arbete på ASP:en	25 %	25 %	25 %	25 %	8	100 %
... jag har stärkt min motivation till att komma vidare genom att jobba på ASP:en	1,5 %	37,5 %	50 %			
... att jag har fått en ökad insikt om mig själv och min livsstil genom mitt arbete på ASP:en		62,5 %	25 %	12,5 %	8	100 %
... jag har fått mer struktur på vardagen sedan jag började arbeta på ASP:en	25 %	37,5 %	25 %	12,5 %	8	100 %
... min psykiska hälsa har förbättrats sedan jag började jobba på ASP:en	25 %	37,5 %	25 %	12,5 %	8	100 %
... mitt arbete på ASP:en har gjort att jag har närmat mig arbetsmarknaden	37,5 %	25 %	37,5 %		8	100 %

n-tal: 8. Bortfall: 0 %

Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar statistiken över rekryterade och avslutade deltagare att deltagarna mestadels rekryteras från Funktionsstöd och IFO. En majoritet av deltagarna från Funktionsstöd är

män, medan en majoritet av deltagarna från IFO är kvinnor. Statistiken visar att ASP:en för de avslutade deltagarna har fungerat som en verksamhet där handläggare har fått mer kunskap om deltagarnas kapacitet och därmed kunnat hitta rätt insats. Vanligaste orsaker till avslut är försämrad hälsa eller sjukskrivning, att deltagaren återgått till sysselsättning eller gått vidare till en eventuell utredning.

Åtta av de 23 avslutade deltagarna har besvarat en enkät om hur de upplevde ASP:en. Dessa deltagare ser främst att deras fysiska hälsa har förbättrats av att gå på ASP:en, men upplever att de inte har närmat sig arbetsmarknaden. Dessa svar kan sägas stämma väl överens med att de har avslutat sin medverkan i ASP:en och gått vidare till andra insatser såsom utredning, sysselsättning inom Funktionsstöd, sjukskrivning eller försämrad hälsa.

4. Resultat på styrgrupp-, projekt- och samverkansnivå

Detta kapitel bygger på en gruppintervju med projektledaren och två projektmedarbetare, en fokusgrupp med handläggare i ASP:en-gruppen, tolv telefonintervjuer med handläggare (Individ och Familjeomsorgen, Arbetsförmedlingen, Funktionsstöd, Habiliteringen, Enheten för Arbetsliv, Öppen rättspsykiatrisk vård och Vuxenpsykiatriska Mottagningen) som rekryterar deltagare till projektet, nio telefonintervjuer med styrgruppsdeltagare och projektägare, samt en telefonintervju med en enhetschef inom funktionsstöd.

Två av de handläggare som ingår i ASP:en-gruppen har arbetat med projektet från start. De intervjuade handläggarna från Arbetsförmedlingen, Habiliteringen, Vuxenpsykiatriska mottagningen, Funktionsstöd och Enheten för Arbetsliv har känt till ASP:en sedan det startade. De fem intervjuade handläggaresom kommer från IFO har påbörjat sina tjänster under perioden augusti 2011-maj 2012.

4.1 Projektprocessen

Den största förändringen under det gångna året (2012) har varit att projektet har varit tvunget att öka antalet deltagare för att klara budgeten. Vid tidpunkten för sammanställningen av denna andra delutvärdering (december 2012) är 34 deltagare inskrivna på ASP:en, medan det beräknade antalet var 20 deltagare. Personalen uppger att det höga deltagarantalet fungerar då båda projektmedarbetare kan vara i den löpande verksamheten men att det blir stressigt de dagar då samverkansmöten med deltagare är inplanerade.

Både projektpersonal och ASP:en-gruppen kan se en utveckling hos ett antal deltagare som varit på ASP:en under en längre tid. Flertalet av dem är nu redo att ta ett första steg ut på en extern praktik några timmar i veckan, men samtidigt behålla sin plats på ASP:en. Projektet kallar detta för att bedriva fältstudier. Tanken med att erbjuda deltagare extern praktik och samtidigt låta dem ha kvar sin plats på ASP:en är att se till att steget vidare från ASP:en inte blir för stort för deltagarna, och att på så sätt minimera risken för ett misslyckande. Personalen ser att det är viktigt att deltagarna klarar av flera pass i veckan och att de har fått en självkänedom om sina egna begränsningar innan de går vidare till nästa steg.

Det tar tid, minst ett år och det måste få ta tid för deltagarna är inte redo för bakslag innan dess känns det som. Några här som inte hade tagit ett nej på en praktikplats för ett halvår sedan för då hade de inte varit här på en månad sedan. Nu klarar de det också. Det krävs lång tid för att de ska vara så pass trygga så att de ska klara av det.

Både projektpersonal och ASP:en-gruppen uppger att det fortfarande är svårt att få in arbetsuppgifter. Funktionsstöd och Enheten för Arbetsliv har tillfört extra resurser in i projektet efter förra delutvärderingen för att strukturera upp inflödet av arbetsuppgifter. Projektpersonalen uppger att det hjälpte för stunden men att inflödet av arbetsuppgifter minskade då resurserna blev tillbakadragna. Fritid och Folkhälsa har varit den förvaltning som bidragit med flest arbetsuppgifter till projektet. ASP:en har fått in några fasta arbetsuppgifter. Möjliga lösningar som de intervjuade ser är att ha en ”anmälningknapp” på hemsidan som går direkt till ASP:en eller att vid en eventuell implementering avsätta en resurs som arbetar med uppgiften att få in arbetsuppgifter.

4.2 Målgruppen och behovet av ASP:en

Samtliga intervjuade ser ett behov eller ett stort behov av en lågtröskelverksamhet som ASP:en inom Kungsbacka kommun. Framförallt betonar de vikten av det individuella stödet som deltagarna får på ASP:en, vilket bidrar till personliga utvecklingsmöjligheter. Blandningen av målgrupper nämndes av de intervjuade handläggare och chefer som en framgångsfaktor liksom att individen sätts i centrum.

Deltagare som rekryteras från **Funktionsstöd** är bland annat personer som har önskemål och behov som inte kan tillgodoseas inom ramen för daglig verksamhet eller sysselsättning. Ytterligare målgrupper som nämns inom Funktionsstöd är personer med olika funktionsnedsättningar, fysiska -, psykiska -, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt förvärvade hjärnskador, ibland i kombination med intellektuella funktionsnedsättningar. Gemensamt för målgruppen är att individerna vill närma sig arbetsmarknaden men att de verksamheter som finns i kommunen inte uppfyller behovet för målgruppen. Tidigare har det inte funnits någon anpassad verksamhet med syfte att kunna närma sig arbetsmarknaden för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Det som är bra är just möjligheten till samhörighet, det finns bra arbetsuppgifter som inte är barnsliga utan mer riktiga arbetsuppgifter. Det finns en social samvaro om man vill, man känner igen varandra på stan och kan säga hej. Det blir en väldigt uppsluppen stämning på något sätt. Man får lov att vara sig själv. Det tror jag är väldigt, väldigt viktigt. Man är accepterad för den man är liksom.
Handläggare Funktionsstöd

Många har sagt att de är så stolta att de kan säga att de har semester till sina barn. Värdet i sig att ha någonstans att vara. De beskriver ju det här att det träffar så rätt på ASP:en för man går dit och gör arbetsuppgifter och kan välja själv hur mycket social kontakt man har och att det inte handlar om må bra och pysselverksamhet och inte terapi. Man gör arbetsuppgifter som är till nytta för någon annan. Och då tar man sig dit. Det är människor som mår så dåligt så de klarar knappt av att tala i telefon med oss som är deras handläggare. Men de går till ASP:en. Då förstår man ju nivån lite på det här och då gör de ändå en insats där.
Handläggare Funktionsstöd

Handläggare och chefen inom **IFO** beskriver målgruppen som personer som står långt från arbetsmarknaden, vars arbetsförmåga behöver prövas och som har psykiska och/eller sociala problem. Målgruppen har behov av att ta ett första steg mot ett arbete, få en tid att passa, komma in i ett socialt sammanhang och få en sysselsättning. Flera intervjuade handläggare uttrycker att det är viktigt att det ställs väldigt låga eller inga krav på deltagarna. Samtidigt är det även viktigt att individen får möjlighet att utvecklas. Vidare menar en handläggare att just individanpassningen och den höga personaltätheten är det som skiljer ASP:en från andra verksamheter. Risken är annars att individerna hamnar mellan stolarna då det är svårt för handläggare att avgöra om de bör tillhöra Funktionsstöd eller arbetsmarknadsinriktningen.

Väldigt stort behov. Verksamheten stämmer in på behoven som IFO har. Väldigt flexibelt och väldigt individanpassat och det är ju det som är bra och det finns tid hos handledarna att lägga på deltagarna. Det är ju väldigt viktigt. Individanpassningen och den höga personaltätheten skiljer sig från andra verksamheter. Att det finns tillgängliga handledare hela tiden om man lägger upp en individuell handlingsplan och det är regelbundna uppföljningsmöten osv.
Handläggare IFO

Inom **Enheten för Arbetsliv** ser handläggarna att målgruppen är de personer som behöver en mer flexibel anpassad arbetsträning, till exempel en lugnare miljö. Framst är det personer som har olika

funktionsnedsättningar, som står förhållandevis långt ifrån arbetsmarknaden och som inte fungerar inom arbetsmarknadsinriktningen. ASP:en beskrivs som steget som individen behöver ta innan han eller hon kan tillgodogöra sig arbetsträningsstationerna inom Enheten för Arbetsliv.

Chefen för **Fritid och Folkhälsa** uppger att de når en smal målgrupp som de annars inte når med sina insatser men att det har varit svårt att hitta passande aktiviteter för målgruppen. Den intervjuade chefen upplever att det är en målgrupp som har behov av så mycket andra insatser och att det krävs en kontinuerlig insats. Både den intervjuade chef och personal uppger att deltagande i ASP:en ger positiva effekter på deltagarnas hälsa och att deltagarna uppskattar aktiviteten.

Inom **Arbetsförmedlingen** ser handläggarna att målgruppen för ASP:en främst är personer som är aktuella för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och för vilka handläggarna ska prova om individens rätt till sjukpenning kvarstår. Handläggarna menar också att ASP:en är en insats för personer som står långt från arbetsmarknaden och som Arbetsförmedlingen kan ha svårt att hitta en insats för. För Arbetsförmedlingen är ASP:en främst en insats som bedömer individens arbetsförmåga. För individer vars arbetsförmåga är låg eller svår att bedöma finns behov av en arbetsplats med arbetsuppgifter på en lagom nivå, och personal som har kompetens att bedöma individens arbetsförmåga.

Just det här att se hur fungerar den här människan och inga krav. Förstående och bra arbetsledare som förstår sig på det här med arbetsförmåga också. Och att man har ett bra samarbete så att man förstår vad man pratar om. För när man har dem ute på en vanlig arbetsplats, de arbetsledarna är ju inte proffs på att bedöma arbetsförmåga. Ibland vill de vara snälla och är för positiva och vill uppmuntra eller åt andra hållet. Det krävs ju i alla fall en viss professionalitet. Handläggare Arbetsförmedlingen

Jag tror inte att de ens har en arbetsförmåga, men jag vet inte. De måste live få prova om de har det. Har man ett diffust läkarutlåtande som ligger till grund för personen i fråga så är personen ett enda stort frågetecken för mig. Precis som den är för sig själv ibland kan jag tänka mig. För att överhuvudtaget ha en bild av om de har en arbetsförmåga så måste de delta på något ställe för det går inte att sitta och prata om det. Handläggare Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan ser ett behov av en verksamhet som ASP:en för personer som har sjukpenning och behöver få testa sin arbetsförmåga. Både handläggare och samordnare på Försäkringskassan såg ASP:en som ett allra första steg ut på väg mot arbetsmarknaden.

Genom **Funktionsstöd** har ASP:en tagit emot en deltagare från **Öppen rättspsykiatrisk vård (ÖRV)** som hade behov av sysselsättning för att sedan gå vidare till en praktikplats. Den intervjuade handläggaren från ÖRV tror att det kan finnas fler patienter som har behov av en verksamhet som ASP:en i framtiden.

Handläggaren från **Habiliteringen** menar att ASP:ens målgrupp är personer som står mellan arbete och daglig verksamhet. Den intervjuade ser ett behov av ASP:en för ett flertal personer.

Det är ju de som hamnar mittemellan på väg in mot arbete och de som är aktuella för daglig verksamhet. Det känns som ett mellanskikt. Det är svårt med Arbetsförmedlingen och då måste man ta en stund på ASP:en för att få det mer dokumenterat vad man kan och så. Personer som hamnar mellan stolarna mellan Arbetsförmedlingen och Funktionsstöd. Habiliteringen

Projektpersonalen tycker att den breda målgruppen passar projektet mycket bra och att verksamheten flyter på bra i och med att målgruppen är så bred.

Om ASP:en inte hade funnits tror handläggare och chefer att deltagarna antingen hade varit hemma sysslolösa eller varit på en verksamhet som hade för hög nivå (IFO, Enheten för Arbetsliv, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) eller låg nivå (Funktionsstöd). Med verksamheter som ligger på för hög nivå för deltagare finns stor risk för misslyckande och försämrad hälsa. En chef från Funktionsstöd nämnde att det fanns risk att deltagare på ASP:en fortsatt att "harva" runt i systemet och hamnat mellan olika stolar. Inom Vuxenpsykiatriska mottagningen och Habiliteringen finns inte heller några alternativ till ASP:en.

Jag tror inte att det finns så mycket annat. Det hade varit en stor förlust om ASP:en inte fanns för då tror jag att jag inte vet var jag skulle skicka dem faktiskt. Då hade man ju fått jobba mot de sakerna man har. Då hade man ju fått jobba mot Kompetenscentrum och en eventuell arbetsträning men jag tror inte att det hade varit så himla bra för personen eftersom det kräver att man är lite mer fungerande. Men det är ju så man får göra och man får ju använda de sakerna som finns. Hos EFA ska ju egentligen inte de personerna vara i det skedet som de är i just då. Det hade nog inte blivit så bra för individen. Det tror jag inte. Handläggare IFO

Samtliga intervjuade handläggare och chefer är mycket nöjda med personalen på ASP:en. Personalen uppges vara en framgångsfaktor för projektet och sägs vara flexibla, tillmötesgående och duktiga.

4.3 Effekter på deltagarna

Ingen av de intervjuade har rekryterat någon deltagare till ASP:en som sedan blivit självförsörjande eller delvis självförsörjande. Chefen för Arbetsförmedlingen gör bedömningen att deltagarna har fått en ökad arbetsförmåga även om de ännu inte har kommit ut i arbete. Chefer och handläggare ser en rad andra positiva effekter hos deltagarna. De främsta effekter som nämns är att deltagare har fått ett socialt sammanhang och en meningsfull sysselsättning, deltagare tar i högre utsträckning egna initiativ, de har fått rutiner, ökad självkänsla och självförtroende, ökat välmående och livskvalité och hjälp att skapa ordning i livet. Inom Funktionsstöd nämns kontakten med arbetskonsulenten som en viktig bidragande orsak till positiva effekter på deltagare.

Annars så tycker jag att de personer som har gått där verkar må väldigt bra i den miljön. Inte alla men de flesta. Ett ökat välmående och en ökad livskvalité. Att man har någonstans att gå där man fyller en funktion på något sätt, där man är saknad när man inte kommer dit och där man har sin roll. Många människor går ju hemma för de kommer inte ut i något för det finns inget som passar där de befinner sig just då. Det är ju förödande att inte ha ett sammanhang. Handläggare IFO

Utöver ovanstående nämnda effekter ser några handläggare på IFO, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ASP:en som en möjlighet att testa deltagarnas arbetsförmåga och på så sätt få ett bättre underlag till rätt beslut för personen.

Majoriteten av de intervjuade betonar vikten av att deltagarna ska få vara på ASP:en under en lång tid då de är en målgrupp som står mycket långt från arbetsmarknaden. Dock anser några handläggare att det var svårt att bedöma hur lång den tiden bör få vara då de samtidigt befarar att deltagande i ASP:en kan skapa en inlåsningseffekt.

Eftersom man jobbar med de här personerna som inte ens har kommit till arbetsträningsstadiet så tycker jag ändå att det ska finnas en möjlighet att få vara där en period så att man hinner utvecklas så att man hinner träna på de här bitarna som man har svårt för. Sedan kanske man tar någosteg tillbaka och behöver ta något steg fram igen. Mitt önskemål är ju att man ändå har en möjlighet att vara där under en hyfsad lång period. När man är redo för nästa steg så ska man också gå vidare. Hyfsad är att det finns möjlighet att få vara där i sex månader så är det önskvärt om de kan få vara där så länge. Sedan förstår jag att verksamheten måste ha ett flöde. Handläggare IFO

Några av de intervjuade handläggarna har rekrytrat deltagare som visat sig inte passa in på ASP:en. Dessa deltagare har avslutat sin medverkan för att gå vidare till annan insats.

4.4 Samverkan

Samverkan i projektet sker både på styrgruppsnivå och på handläggarnivå. I projektet finns ASP:en-gruppen som är en samverkansgrupp för handläggare. Projektpersonal betonar vikten av att ha tillgång till ASP:en-gruppen som hjälper dem att definiera var de befinner sig i projektprocessen, huruvida projektet gör det som var tänkt och huruvida de rekryterade deltagarna utgör rätt målgrupp för projektet. En handläggare betonar också vikten av att få stöd från personalen på ASP:en i bedömningen av deltagare och fortsatta insatser.

Handläggarna i ASP:en-gruppen fungerar även som ambassadörer för projektet i de olika förvaltningarna. Majoriteten av handläggarna i ASP:en-gruppen har bytts ut under projektprocessen vilket har försvårat gruppens arbete med utvecklingsfrågor som exempelvis utslussning av deltagare. ASP:en-gruppen ser ett behov av att diskutera syftet med gruppen utifrån projektets behov. De handläggare som haft behov av att samverka runt en deltagare upplever att det har gått bra och smidigt att göra det genom ASP:en. Samverkan runt deltagarna på ASP:en leder till en helhetssyn på individen vilket skapar trygghet för deltagarna och sparar tid för handläggarna.

De intervjuade cheferna uttrycker att samverkansklimatet generellt har utvecklats till det bättre inom kommunen och att samverkan sker inom olika verksamheter, oftast med samma personer. Den ökade samverkan bidrar till den ökade kunskapen om varandras verksamheter. IFO chefen säger att samverkan på handläggarnivå har varit viktigt men att personalbyte inom IFO inte har främjat samverkan. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen tycker att samverkan med Kungsbacka kommun fungerar mycket bra och att ASP:en fyller ett samverkansbehov både på chefs- och handläggarnivå då projektet bidrar till en ökad förståelse för varandras verksamheter. Chefen för Fritid och Folkhälsa uppger att samverkan inte kommer dem till så stor del då de inte är en rekryterande förvaltning. En chef betonar vikten av att kommunicera informationen om projektet inåt i sin egen förvaltning för att skapa en diskussion och för att utbyta tankar och idéer internt.

Det är samma personer som samverkar hela tiden. Inom styrgruppen så finns det en förståelse för och önskan och vilja att samverka. Sedan så tror jag att det är här som på alla andra ställen att det är lätt att man pratar mycket om samverkan och att det är svårare i praktiken. Det finns också en tydlig koppling, som vi var inne på senast på styrgruppsmötet mellan styrgruppen och den operativa sidan. Informationsflöde och även att man har en dialog. Vi har precis haft ett möte här och att man tar tillbaka diskussionen till respektive arbetsplats också har man möten där. Det är klart att det är en information men det är också ett utbyte av tankar och idéer. Chef Kompetenscentrum

Den projektägande förvaltningen tycker att samverkan har fungerat bra på handläggarnivå men uttrycker en oro över att projektet tenderar att bli ett Funktionsstödsprojekt och betonar vikten av det gemensamma implementeringsarbetet och ett gemensamt ställningstagande.

4.5 Lärdomar

De lärdomar som projektpersonalen har dragit är främst att arbeta individbaserat. De har också lärt sig mycket om individuella skillnader hos deltagarna. Den projektägande förvaltningen har främst lärt sig hur man bedriver ett EU-projekt, om vikten av att skriva en genomarbetad projektansökan och hur man lägger upp en projektbudget med en medfinansiering.

Projektägaren menade att man har överskattat målgruppens kapacitet. Felaktiga antaganden om målgruppens kapacitet medförde att medförde att medfinansiering beräknades alltför högt, vilket skapade svårigheter att få projektets budget att gå ihop. Delmålet att 30 % av deltagarna ska ut i arbete eller utbildning har också visat sig vara alltför högt satt. Ytterligare en lärdom är att man redan från början borde ha diskuterat möjligheten att utöver kommunen även ta in arbetsuppgifter från privata aktörer. Chefen för Fritid och Folkhälsa såg att lärdomarna främst var två; i) att definiera behovet av insatsen innan beslut om att samverka ii) Fritid och Folkhälsa har arbetat med en målgrupp som varit osynlig för dem och som de annars inte når.

Handläggarna i ASP:en-gruppen tycker att samverkan inom ASP:en har bidragit till en viktig lärprocess. Samverkanprocessen inom projektet har lett till att handläggarna har fått bättre kännedom om varandras organisationer, bättre utbyte förvaltningar emellan och ett utökat kontaktnät. En konkret effekt av samverkan på handläggarnivå är att handläggarna har börjat utveckla anskaffningen av praktikplatser utifrån olika målgrupper för att effektivisera arbetet med praktikanskaffning mellan förvaltningarna. Ytterligare en viktig lärdom som nämns av handläggare är att de samverkande förvaltningarnas initiala definitioner av målgruppen är riktig och att de även har tagit lärdom av att arbeta med målgruppen som respektive förvaltning rekryterar.

Vi [EFA] hade många av dessa personer i våra verksamheter tidigare och kunde inte bemöta dem. Arbetsträningsverksamheter där de inte passade in och det blev helt fel och kontraproduktivt för alla parter. Vi hade dem men vi visste inte vad vi skulle göra helt enkelt. Ingen visste. ASP:en har träffat rätt med målgruppen. Den lärdomen har vi dragit. Vi har ett alternativ och kan tänka att en person kan under en viss period få bygga upp sig och få pröva sig och prövas för att vi ska kunna jobba vidare istället för att de ska kravla direkt från sjuksängen till arbetsinriktad rehabilitering eller arbetsträning eller praktik och misslyckas där för det har varit ett för stort steg. Handläggare Enheten för Arbetsliv

4.6 Implementering

Som föregående kapitel visat är samtliga förvaltningar och myndigheter vilka rekryterar deltagare till ASP:en överens om att projektet fyller ett behov i kommunen. Nästa steg är att implementera projektet till en ordinarie verksamhet, vilket kräver att beslut fattas i de samverkande förvaltningarnas nämnder. I detta avsnitt redovisas resultatet av de intervjuer som genomförts med cheferna i styrgruppen inför implementeringsarbetet.

Projektpersonalen tror inte att målgruppen kommer att vara lika bred i en permanent verksamhet men ser ett behov av en samverkansgrupp för deltagande förvaltningar och myndigheter. Däremot betonar

projektpersonalen och **ASP:en-gruppen** vikten av att diskutera inriktningen på verksamheten och huruvida den ska baseras på arbetsuppgifter från kommunala förvaltningar. De betonar vikten av att det finns en bred variation av arbetsuppgifter så att verksamheten passar för en bred målgrupp. Ett förslag som syftar till att säkra inflödet av arbetsuppgifter inför en implementering är att anställa ytterligare en personal med uppgift att anskaffa arbetsuppgifter och praktikplatser, öka möjligheter att ta emot arbetsuppgifter från föreningar, organisationer, privata aktörer och allmänheten. En handläggare i ASP:en gruppen betonar vikten av att ha ett antal fasta platser för sysselsättning som har ett mer långsiktigt tidsperspektiv.

Funktionsstöd ser utifrån sin målgrupp att det finns ett behov av en verksamhet som ASP:en. De ser även en stor vinst i att projektet implementeras till ordinarie verksamhet. ASP:en fyller en lucka inom Funktionsstöd eftersom det saknas en verksamhet där deltagarna närmar sig arbetsmarkanden, och som utgör ett steg mellan daglig verksamhet och regelrätt arbetsträning. Inom socialpsykiatri finns ett aktivitetshus för personer som är långtidssjuka men det finns ingen bra rehabilitering mot arbetsmarknaden. Funktionsstöd betonar vikten av att inriktningen på verksamheten baseras på riktiga arbetsuppgifter för att komma bort från hobbyverksamheten.

Även om man inte kommer vidare eller kommer till lönearbete så ur livskvalitet-synpunkt så är det ett gott inslag i de här människornas liv. En möjlighet som inte finns någon annanstans. Funktionsstöd

IFO uppger att behovet av en verksamhet som ASP:en finns men att det är en förhållandevis liten andel av IFO:s klienter som har detta behov. Vidare menar den intervjuade att det initialt fanns en förhoppning om att deltagarna skulle få försörjning eller delförsörjning, vilket inte har uppfyllts. Därför har chefen för IFO svårt att se att IFO ska vara med och delfinansiera en verksamhet som ASP:en.

Vi ser att det finns ett behov av en verksamhet som ASP:en men frågan är om vi ska vara med och finansiera en verksamhet som ASP:en. Behovet för målgruppen finns. IFOs verksamhet går ut på att folk ska kunna klara sig på egen hand men vi har inte sett några sådana effekter för den här gruppen. Det kan ha med tid att göra också. Chef IFO

Kompetenscentrum uppger att projektet är värdefullt och att det fyller ett behov då deltagarna inte har förmåga att tillgodogöra sig arbetsmarknadslinjen. Den intervjuade chefen ser att projektet ger deltagarna en meningsfull sysselsättning och hoppas att deltagarna i förlängningen närmar sig arbetsmarknaden och egenförsörjning. Chefen betonar nu vikten av att arbeta med implementeringsarbetet för att informera och diskutera med nämnder och förvaltningar.

Chefen för **Fritid och Folkhälsa** uppger att det är viktigt att tänka till om Fritid och Folkhälsas roll vid en implementering. Det var i början av projektet svårt att definiera vad de kunde bistå med och utifrån detta betonar den intervjuade chefen vikten av att tydligt definiera Fritid och Folkhälsas roll om de ska vara delaktiga i en implementering av ASP:en. Detta är ett beslut för förvaltningschefen att ta.

Arbetsförmedlingen ser ett stort behov av en verksamhet som ASP:en. Den intervjuade chefen tror att Arbetsförmedlingen kommer att rekrytera fler deltagare till ASP:en framöver på grund av konjunkturen och ett större samverkansärende från Försäkringskassan. Arbetsförmedlingens nuvarande upphandlade aktörer bedriver inte lågtröskelverksamheter såsom ASP:en och saknar därmed lämpliga insatser för målgruppen. För att Arbetsförmedlingen ska kunna köpa tjänster från kommunen krävs att ASP:en är upphandlad enligt Lagen om offentlig upphandling.

Försäkringskassan uppger att det är tydligt att ASP:en fyller en funktion för några få individer i form av en lågröskelverksamhet som kan hjälpa dem att ta det allra första steget mot andra arbetsinriktade insatser. Försäkringskassan har inte någon budget att köpa tjänster för. De personer som har behov av insatser går därför till Samverkan med Arbetsförmedlingen. För personer som har sjukpenning är målet att få en arbetsinriktad rehabilitering, för denna målgrupp är ASP:en enligt samordnaren på Försäkringskassan en ovärderlig verksamhet.

Vuxenpsykiatri inom Region Halland uppger att det är viktigt med sysselsättning men att det är kommunens ansvar.

Ingen av de intervjuade cheferna ser ett överhängande behov av att utveckla verksamheten under projektiden. Den utvecklingen som behövs är istället att förädla det som finns och arbeta mot att få en sammanhållen kedja. Några av de intervjuade cheferna betonar i högre grad vikten av att utföra implementeringsarbete och att i samband med detta jobba med att påverka nämnder och förvaltningar. Funktionsstöd betonar vikten av att arbeta med anskaffning och uppföljning av praktikplatser. Försäkringskassan ser ett behov av att deltagare ska kunna testa sin arbetsförmåga i flera steg inom ASP:en.

5 RESULTAT AV INTERVJUER MED DELTAGARNA

I detta kapitel presenteras resultatet av intervjuer med åtta deltagare. Dessa deltagare har främst blivit rekryterade till ASP:en genom IFO och Funktionsstöd.

5.1 Deltagarnas syn på arbetsuppgifter, aktiviteter och personal

Samtliga åtta intervjuade deltagare uppger att de trivs bra på ASP:en och att ASP:en är en verksamhet som passar dem bra utifrån den situationen de befinner sig i. De intervjuade betonar vikten av att arbetsuppgifterna är meningsfulla och varierande, och menar att det viktigaste är att projektet har en inriktning som innebär att deltagare ska utföra riktiga arbetsuppgifter. Deltagarna säger också att de trivs med arbetsuppgifterna.

De har bättre arbetsuppgifter här än på xxx. Jag ringer och säger att det är färdigt och de är så glada och man har fixat det för dem. Det är alltid kul. På xxx ska man dreja och så och då är det mer för en själv och inte för någon annan.

Flera deltagare säger att de uppskattar återvinningstanken och möjligheten att vara kreativ. Dettagäller exempelvis produkter som de själva har utvecklat och sedan fått beställning på.

Något som jag tycker är väldigt, väldigt bra här är att de återvinner så mycket. Att de är kreativa och utformar saker av sådant som redan finns än att de lägger ut en massa pengar på att köpa en massa olika saker. Om jag kände att jag inte bidragit och att jag inte hade fått ut något av detta så hade jag ju inte varit kvar.

En viktig aspekt är också att kravet på att slutföra arbetsuppgiften i tid inte ligger på den enskilda individen utan arbetet kunde lämnas för någon annan att ta över.

Samtliga intervjuade deltagare uppskattar personalen och beskriver dem som förstående och duktig. Några deltagare betonar vikten av att projektet utgår från individen och att de får utvecklas i sin egen takt utan för höga krav.

Kravet gör så att man låser sig. Man vill men kroppen säger ifrån. Man kanske kan klara det en period för sedan blir jag sänsliggande och då är det ju ingen mening ju. Då är det ju bättre och ta piano och orka det man orkar.

Jag trivs jättebra här. Att man känner sig som en människa. Att man känner sig som en individ här. Förut så har jag varit en plupp i statistiken, man flyttas från en plupp till en annan. Man har aldrig riktigt varit en person och de har aldrig riktigt lyssnat. Det gör de här. Alla som går här har ju någon form av problematik. Och vissa dagar är inte så bra. Det är bara att säga det att idag vill jag vara avskärmad. Och så accepterar alla det. Sedan att det finns så mycket variation. Vad man känner för fast att man ändå bidrar med någonting.

Några deltagare framhåller att ASP:en känns som ett arbete att komma till trots att det inte finns några krav på att prata eller att vara social.

Jag tycker att det funkar jättebra och att det har hjälpt mig mycket att jag kommer ut de här timmarna för då blir det ungefär som att man har gjort lite arbete. Man kommer ifrån väggarna hemma. Bra att komma ut och lite och inte fundera hela tiden. Man pratar inte om sina sjukdomar här utan det bästa är att det finns folk runt om hela tiden. Ibland så pratar man med dem som jobbar här och så. Det är så lugnt. Jag blir så trött i huvudet om jag måste prata hela tiden.

Det är jättebra på ASP:en för när han känner att han inte orkar göra något så snackar de lite och sedan jobbar de. Här är vi ifred va. Vi känner inte att det är någon som är över oss va. Man står ju utanför och står mellan två stolar och man känner sig inte behövd. Jag känner att det här är jättebra, det är hur bra som helst. Personalen är bra och man får hjälp. ASP:en är bra för man syr sin egen dag. Det är skraddarsytt vad du vill göra och klarar av. Och att man har kunnig personal och att man kan ställa sina frågeställningar till dem och om de inte vet så tar de reda på det. Det är meningsfulla arbetsuppgifter för att man vet att man gör det för någon annan. Det är ju folk som vill ha gjort det. Det är viktigt annars kan man ju känna att man går till något ställe och gör något monotont.

Tre av de intervjuade deltagarna uppger att de har varit med på de friskvårdsaktiviteter som hålls av Fritid och Folkhälsa. De uppskattade passet och ser att friskvård är nödvändigt för att de ska må bättre.

Majoriteten av de intervjuade deltagarna har även deltagit i andra verksamheter och projekt innan de kom till ASP:en och tycker att ASP:en passar dem bättre i förhållande till deras hälsa, personliga utveckling. De uppskattar också att det på ASP:en är flera deltagare som har liknande problem. Deltagare som rekryteras via Funktionsstöd uppger att det känns lättare att närma sig arbetsmarknaden från ASP:en än från andra insatser inom Funktionsstöd.

De deltagare som har varit på ASP:en under en längre period pekar på en del förändringar i projektet sedan start. En förändring som nämns är att antalet deltagare har ökat. Deltagare som vill jobba mer enskilt upplever att detta är jobbigt. Det framkommer också att det ibland blir trångt i datarummet. Deltagarna efterfrågar därför fler rum. Ytterligare en förändring är att det nu finns fler arbetsuppgifter att välja bland. En deltagare som varit på ASP:en under en längre tid saknar möten med deltagare där de får vara med och utveckla projektet och efterfrågar ett frivilligt ASP:en råd för deltagare.

Deltagarna uttrycker rädsla över att ASP:en inte ska finnas kvar. De intervjuade menar att om ASP:en inte hade funnits så hade de antagligen varit i någon annan verksamhet som inte hade passat dem lika bra eller också hade de suttit hemma. Deltagare som tidigare har varit hemma tror att skulle falla djupare in i en psykisk ohälsa om ASP:en försvann. Somliga deltagarna tror att de inte hade haft siktet inställt på att komma vidare i lika hög utsträckning om de hade varit i en annan verksamhet.

5.2 Effekter

Samtliga intervjuade deltagare uppger att de mår mycket bättre när de får vara på ASP:en och att panik, oro och stress minskar då de känner att de har fått lyckas och utvecklas i sitt eget tempo. Deltagarna säger att det är viktigt att ha en sysselsättning och bryta en social isolering. Några deltagare betonar också vikten av att lära sig se egna begränsningar med hjälp av personalen.

Av de åtta intervjuade deltagarna håller tre på att planera fältstudier, tre deltagare har utökat sin tid på ASP:en och en har gått en yrkeskurs för att få ett yrke. Nedan följer sex deltagares berättelser om ASP:en.

Deltagare som planerar fältstudier

Det bästa med ASP:en är friheten och att arbetsuppgifterna inte är tidsbestämda så det är inte den stressen. Ibland kan det ju vara att det ska vara klart till ett visst datum men då är det en jätteenkel grej. Det är inte det här med kniven på strupen, att det som du gör nu skulle ha varit klart nu. Utan känner du att du vill ta tid på dig så gör det. Ibland kan jag ju bara titta på tapet eller färger eller sitta och prata i köket. Men det gör inget. Det är frihet över att lägga upp sitt eget arbete.

Jag släpper inte detta. Det är svårt när man har varit borta så länge och jag känner ju att när jag jobbar långa dagar så blir jag lite halvmör när jag kommer hem för man är ju inte van mentalt att jobba. Det är bra att ha ASP:en i botten och sedan ett par timmar några dagar när jag är någonannanstans. Det är viktigt att ha en grundtrygghet när man ska ut.

Deltagare som planerar fältstudier

För det är ju väldigt bra att kunna vara här också. Så att man har det här att falla tillbaka på. Jag har ju varit ute på praktik många gånger förr då. Det som är positivt är ju att man har dem här och man kan bolla olika saker om det är motigt. De finns här och de känner till en och man behöver inte börja om från början. Det kan kännas lite som att det är lite motigt att få komma ut. Man blir en belastning istället för att man så småningom blir en tillgång. Jag är kvar på ASP:en och har inte tidigare haft den tryggheten. Innan när jag har varit på praktik så har det inte fungerat på arbetsplatsen och då blir det ett tvärt slut och blir då hemma med inget att göra.

Det bästa med ASP:en är att man har personal här att bolla med, de ser en, de har idéer som de kommer med och när man sitter i möten med andra och de är med så kan de hjälpa en liksom, stötta en i det man mår och är och vad som fungerar och inte fungerar och de är jättebra att ha. De har varit jättebra för mig, en tillgång. Handläggare ser ju bara mig en kort stund och för att orka sitta på mötet så tar det mötet alla krafter och sedan är man helt slut men det ser ju inte handläggarna. Personalen ser ju även när jag inte fungerar.

Deltagare som utökat sin tid på ASP:en

Jag mår mycket bättre nu. Det här passar mig jättebra och jag mår mycket, mycket bättre och jag börjar på att få in rutiner och allt sånt som är syftet med hela min tid här. Att bli fungerande helt enkelt och bli en människa igen. Jag stressar inte mig själv. Jag har haft så mycket krav på mig innan och jag sätter inte de kraven på mig längre för det blir inget bra. Ett steg i taget och få in rutinerna och utöka tiden här. Jag kan inte säga vad som händer om en vecka. Jag har absolut inte gått bakåt utan jag har ändå tagit många steg framåt.

Det bästa med ASP:en är att det är så stor variation på arbetsuppgifterna och att det blir kreativt i och med att saker återanvänds. Det är mycket det att de tar en som en person. Jag tror att alla här känner det. Det är det viktigaste så att man inte känner att man är en plopp i statistiken som ska forslas ut. De har mål för en och man gör handlingsplan med täta uppföljningar och känner jag för att utöka en eller två dagar så är det helt ok. Vi bestämmer gemensamt för att inte springa iväg för att göra andra till lags.

Deltagare som utökat sin tid på ASP:en

Jag vill vara kvar här. Jag vill komma ut och jobba. Det är mitt mål. Eftersom mitt liv går upp och ned väldigt mycket och att problem runt om påverkar mig mycket så tar det lång tid för mig. Hade jag bara haft mig själv och allt hade flutit runt om så hade jag säkert varit på fötter tidigare. Det är mycket man funderar över. Det räcker med tre timmar om dagen för jag kan ju vara trött när jag går hem. Där känner man inte igen sig riktigt själv för jag har ju alltid jobbat minst heltid. Acceptera det är inte lätt. Jag tycker att ASP:en är en väldigt tillgång och att det är viktigt att det får vara kvar för annars så blir jag lika isolerad som innan. Alla problem växer när man är hemma själv och då känns det lättare att få komma till ASP:en och komma in i en grupp.

Det bästa med ASP:en är kontakten med personalen. Att de alltid finns om det är något för jag umgås ju inte med någon hemma. Jag gör inte det så är det något som är svinjobbigt som man skulle behöva prata om så kan man prata med dem. Man kan få andra funderingar från personalen, de är lite mer pigga och glada för de tänker annorlunda.

Deltagare som ska läsa en kurs på väg mot ett yrke

Nu ska jag börja på en kurs och det har jag också fått från ASP:en så jag började där igår med kurs. Jag tog yrkeskurs här också i våras före sommaren. Jag siktar in mig på ett jobb inom det yrket men behöver lite mer utbildning som jag får genom kursen som jag ska ta nu. Jag förbereder mig för ett steg utåt. Min hälsa har också blivit bättre och jag känner mig piggare. Jag har närmat mig arbetsmarknaden och ett stort steg dit har varit att ha en sysselsättning varje dag.

Det bästa med ASP:en har varit att jag har fått tagit det i min takt och fått ökat på allt eftersom. Det har de varit väldigt noga med att informera om att man inte behöver att prestera varje gång och jag har mått så bra så jag har ju aktiverat mig. Det har ju varit skönt att känna det att man inte behövde liksom. Nu gjorde jag det för att jag kände mig bra.

Deltagare som utökat sin tid på ASP:en

Jag vill så småningom komma ut på en praktik och jag har gått upp i tid på ASP:en vid två olika tillfällen för att hinna göra något. Sedan jag blev sjuk så har jag aldrig varit så nära att komma ut på en praktikplats som jag är nu. Jag vet nu att jag kan bromsa om jag skulle behöva och att personalen hjälper mig att se till att jag bromsar i tid.

Det bästa är att man känner att man har ett hopp. Och att de lyssnar på en och säger man något så tar de det på allvar. Personalen är med och finns här hela tiden. När jag är här så är jag fri också. Jag lämnar allt det där där hemma och jag är fri här. Det finns ingen som kan ringa mig och komma åt mig. Jag kan fokusera här och att man träffar andra som är i samma sits.

Mindre positivt

Majoriteten av de intervjuade hade inget mindre positivt att säga om ASP:en. Det som framkom under intervjuerna var följande. En deltagare tycker att det är för många deltagare och därmed svårt att få jobba enskilt, och då särskilt i datarummet. En deltagare vill ha ett deltagarråd och har en farhåga att ASP:en skulle fastna i traditionella arbetsuppgifter såsom snickeri, data och syverkstad. En deltagare tycker inte att de ska behöva betala för kaffet.

6. SAMMANFATTNING, SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER

I detta kapitel presenteras utvärderingens resultat. I avsnitt 6.1 presenteras en sammanfattning av delutvärderingen och i avsnitt 6.2 tas diskussionspunkter och rekommendationer upp. I avsnitt 6.3 sammanfattas delutvärderingen med en reflektion över projektets mål och avslutas i 6.4 med slutsatser.

6.1 Sammanfattning

Den andra delutvärderingens resultat stämmer väl överens med den första. Den andra delutvärderingen visar liksom förprojekteringen och den första delutvärdering att det finns ett behov av en verksamhet som riktar sig till en målgrupp som står långt från arbetsmarknaden och som inte klarar av de krav som finns på arbetsträningsstationerna i kommunen. De intervjuade handläggarna och cheferna för de samverkande förvaltningarna uppgav att det inte fanns någon alternativ insats att erbjuda den målgrupp som finns på ASP:en. Om inte ASP:en hade funnits hade deltagarna varit hemma sysslolösa eller gått på insatser på för hög eller låg nivå. IFO och Funktionsstöd rekryterade flest deltagare till projektet. Under sommaren och tidig höst var det kö för att komma in på ASP:en.

Ett tydligt behov som ASP:en fyller enligt handläggare, är att skapa en möjlighet att testa vad de kallar deltagarnas arbetsförmåga. Resultatet visar att de deltagare som slutat har huvudsakligen gått vidare till andra insatser såsom utredning, sjukskrivning eller tillbaka till sysselsättning inom Funktionsstöd. Däremot är det svårt att uttala sig om de personer som fortfarande är inskrivna på ASP:en och hur lång tid de behöver för att gå vidare och vad de kommer att gå vidare till. Tydligt är att det finns ett behov av att få rehabiliteras i eget tempo utan för stora krav. ASP:en har börjat med s.k. fältstudier. Under november månad 2012 hade tre deltagare fältstudier vilket kan ses som ett steg närmare arbetsmarknaden.

Liksom i förra delutvärderingen framkom att en av projektets viktigaste framgångsfaktorer är att det baseras på att deltagarna ska utföra riktiga arbetsuppgifter. Detta framhåller deltagarna, samverkansparterna och projektpersonalen under intervjuer. Många av de intervjuade betonar också vikten av att det inte ska vara för stora krav förknippade med arbetsuppgifterna, utan att deltagarna ska kunna utföra dem i sitt eget tempo.

Svårigheter med att få in arbetsuppgifter till projektet kvarstår. En ökning av antalet deltagare har medfört ett större behov av arbetsuppgifter. I den förra delutvärderingen rekommenderade utvärderaren en arbetsgrupp bestående av personer från samtliga samverkande förvaltningar för att lösa problemet med inflödet av arbetsuppgifter. Två personer tillsattes under en tidsperiod. Dessa personer har mestadels jobbat med att ”ragga” arbetsuppgifter, vilket har fungerat under den aktuella tidsperioden. Man har ännu inte hittat några strukturella lösningar på problemet. De lösningar som nu nämns är att vid en eventuell implementering tillsätta en resurs som arbetar med jobb- och praktikanskaffning.

ASP:en-gruppen ses som en viktig samverkansgrupp bestående av handläggare. Gruppen har haft olika uppgifter i förhållande till projektet beroende på vilka behov som uppstått, men har framförallt varit ett stöd för projektledaren. Gruppen själv efterfrågar ett tydligare syfte med gruppen.

Effekter för deltagarna som framkommer är att de genom sin medverkan på ASP:en bryter en social isolering och får en bättre självkänsla, vilket i förlängningen bidrar till en förbättrad hälsa. Intervjuer

med deltagare visar också att det finns en rädsla för stora krav och att misslyckas. Deltagarna betonar det stöd de får av personalen i att få en större självinsikt i sina förmågor och sin sjukdomsbild, vilket hjälper dem att lägga sig på rätt nivå i sina aktiviteter. Åtta av 23 avslutande deltagare har besvarat en enkät i samband med sitt avslut. Respondenterna ser främst att deras fysiska hälsa har förbättrats av att gå på ASP:en men tycker inte att de har närmat sig arbetsmarknaden. Dessa svar kan sägas stämma väl överens med att de har avslutat ASP:en och gått vidare till andra insatser såsom utredning, sysselsättning inom Funktionsstöd och sjukskrivning/försämrad hälsa.

Samtliga samverkande förvaltningar ser ett behov av en lågtröskelverksamhet som ASP:en där främst Funktionsstöd och EFA var de förvaltningar som betonade vikten av att informera och diskutera med nämnder och förvaltningar för ett gemensamt beslut och implementeringsarbete. IFO anser inte att de har det ekonomiska ansvaret för en verksamhet som ASP:en. Fritid och Folkhälsa har svårt att se sin roll i projektet, men menar att det är förvaltningschefens sak att fatta beslut om huruvida förvaltningen ska vara med och driva ett gemensamt implementeringsarbete. Arbetsförmedlingen har ett stort behov av att köpa tjänster från ASP:en men detta förutsätter att ASP:en är upphandlat enligt Lagen om offentlig upphandling. Försäkringskassan har ingen budget för att köpa in externa tjänster.

Majoriteten av de intervjuade cheferna betonar vikten av att ASP:en förädlar sin verksamhet och att fokus nu ska ligga på implementeringsarbetet. Vidare nämner några vikten av att jobba vidare med stöd från ASP:en ut till praktikplatser. Både styrgruppen, samverkansparterna och de intervjuade deltagarna framhåller personalens goda bemötande och kompetens.

Projektet har sedan förra delutvärderingen påbörjat ett aktivt jämställdhetsarbete som ligger i linje med tanken med jämställdhetsintegrering. Det pågår även ett arbete för att förbättra ergonomin i den fysiska arbetsplatsen.

6.2 Diskussionspunkter och rekommendationer

Delutvärderingens resultat visar att projektet är välfungerande. Utöver behovet av arbete med implementering visar resultatet från delutvärderingen att det även kan vara bra att se över förväntningar på deltagare utifrån varje förvaltning och könsfördelningen vid rekrytering från Funktionsstöd och IFO.

Implementering

Utvärderingsresultatet visar att det främst är arbetet med implementering som kommer att vara det stora arbetet framöver. Detta arbete ligger främst på styrgruppen och har påbörjats. Delutvärderingen visar att IFO och Funktionsstöd rekryterar flest deltagare till projektet. Ingen deltagare har ännu blivit delförsörjande eller självförsörjande. För avslutande deltagare har ASP:enhittills fungerat som en sluss till andra insatser utifrån deltagarens behov. Det är dock svårt att uttala sig om hur deltagare som finns i projektet kommer att gå vidare då detta kan vara en tidsfråga och att rehabiliteringen mot arbetsmarknaden kan ta lång tid. Majoriteten av de intervjuade vittnar om att medverka i ASP:en haft positiva effekter för deltagarna. Detta visar sig i att deltagare går upp i tid, börjar planera för fältstudier eller har kommit ut i fältstudier. Det som kvarstår att lösa är ansvarsfrågan för att driva en verksamhet som ASP:en med syfte att långtidsrehabilitera deltagare tillbaka till arbetsmarknaden.

Ytterligare en aspekt som kom upp, av handläggarna, var att ASP:en ses som en möjlighet att prova deltagarnas arbetsförmåga utifrån mer kunskap om hur personen fungerar i vardagen. Det finns ingen annan insats som idag fyller dessa behov i Kungsbacka kommun. Det finns möjlighet att göra socioekonomiska beräkningar för att utvärdera kostnadseffektiviteten av en verksamhet som ASP:en.

Att diskutera:

- Är socioekonomiska beräkningar av värde att använda sig av?

Förväntningar på deltagare

Projektets mål att 30 procent av deltagarna ska gå vidare till anställning eller studier har visat sig vara för högt satt. Delutvärderingen visar att olika förvaltningar har olika förväntningar på projektet. Utifrån dessa förväntningar, och den statistik över avslutade deltagare som hittills finns tillgänglig i projektet, kan det vara av värde att bryta ned förväntningarna till konkreta mål för varje deltagande förvaltning. På så sätt kan man också skapa kategorier för att kategorisera statistiken utifrån förvaltningarnas förväntningar och behov. Inför delutvärderingen har utvärderaren kategoriserat statistiken men detta bör göras av projektet. Då ASP:en-gruppen, som utgör en länk mellan projektet och de samverkande förvaltningarna, efterfrågar ett tydligare syfte med gruppen bör ASP:en-gruppen få i uppgift att arbeta fram ett förslag till styrgruppen.

Förslag på utvecklingsarbete:

- Att ASP:en-gruppen arbetar fram relevanta mål som ersätter målet på att 30 procent av deltagarna ska gå vidare till arbete och anställning. Vad förväntar sig de olika förvaltningarna att deltagarna går vidare till?
- Att ASP:en-gruppen jobbar fram relevanta kategorier att dela in statistiken i över avslutade deltagare.

Rekrytering utifrån kön

Statistiken visar att majoriteten av deltagarna som rekryterades från Funktionsstöd är män medan majoriteten av deltagarna som rekryterades från IFO är kvinnor. Detta är en intressant aspekt med tanke på att projektet arbetar aktivt med jämställdhetsintegrering. På ett styrgruppsmöte fattades beslutet att cheferna ansvarar för att länka information från projektet till respektive förvaltning och att ta upp projektet för diskussion på arbetsplatsen. Utifrån detta kan det vara intressant att diskutera rekrytering ur ett jämställdhetsperspektiv i varje förvaltning. Här kan ASP:en-gruppen få ett ansvar för att föra upp diskussionen på arbetsplatsträffar, och sedan återkoppla resultatet till ASP:en-gruppen och göra det tillgängligt för projektets arbete med jämställdhetsintegrering.

Förslag på utvecklingsarbete:

- Utveckla jämställdhetsintegrering till att även titta på rekrytering där handläggarna i ASP:en-gruppen får ett ansvar att titta på frågan utifrån sin förvaltning.
- Att föra tillbaka resultatet till ASP:en-gruppen och koppla ihop det med projektets jämställdhetsarbete.

6.3 Reflektioner på projektets mål

Då detta är en lärande utvärdering där utvärderaren följer projektprocessen, är det för tidigt att bedöma huruvida projektet kommer att uppnå de uppsatta målen. Delutvärderingen reflekterar över målen utifrån projektresultatet.

Deltagare:

- 30 procent av deltagarna ska gå vidare till anställning eller studier.
- En chans att bryta sin sociala isolering och få tillgång till arbetsinriktade aktiviteter som kan medföra en ökad arbetsförmåga och anställningsbarhet hos deltagarna.
- 70 procent av deltagarna upplever att de fått fler sociala kontakter och ökat sitt nätverk.

Delutvärderingen visar att det kommer att vara svårt att nå målet att 30 procent av deltagarna ska gå vidare till anställning eller studier. Se diskussion under rubriken *Förväntningar på deltagare*.

Majoriteten av de intervjuade deltagarna, och hälften av deltagarna som besvarat enkäten i samband med avslut, uppger att de har brutit sin tidigare sociala isolering genom att medverka i ASP:en. Samtliga intervjuade deltagare uppskattar arbetsuppgifterna och upplever att de sakta utvecklas genom att gå upp i tid eller komma ut på fältstudier. Bland de åtta som besvarade enkäten är det endast tre respondenter som svarar att de har kommit närmare arbetsmarknaden genom ASP:en och fyra som svarar att de har stärkt sin motivation att komma vidare. Att de inte är fler än så kan bero på att de har varit en kort tid på ASP:en eller att de har gått vidare till insatser som inte fört dem närmare arbetsmarknaden (se tabell 3).

- 90 procent av deltagarna ska uppleva en ökad livskvalitet.

Samtliga intervjuade deltagarna uppger att de har fått en ökad livskvalitet genom att delta i ASP:en. Bland deltagarna som besvarade enkäten är det främst den fysiska hälsan som förbättrats men de uppger också att de fick en meningsfull sysselsättning på ASP:en.

För samverkansparter

- Skapa ett hållbart samarbete både internt och externt i kommunen för målgruppen.

Majoriteten av de intervjuade betonade att samverkan, främst på handläggarnivå, runt deltagarna fungerar mycket bra. ASP:en-gruppen har varit en viktig aktör i att förankra projektet ute i respektive förvaltning men också ett stöd till projektet. Utvärderarens rekommendationer är att ASP:en gruppen bland annat kan få i uppdrag att arbeta fram mer konkreta med underlag för styrgruppen att ta beslut om exempelvis mål för deltagare för varje förvaltning och att titta på rekryteringen utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

ASP:en-gruppen har också fört diskuterat om att skapa en strukturell samverkan kring praktikplatser.

- Att kunskapen om varandras verksamheter, synsätt och metoder ökar.
- Att öka medvetenheten kring personalens olika kompetenser, uppdrag och förstå varandras begrepp inom verksamheterna, och därmed bättre förstå skillnader i definitioner vad gäller diagnoser och problembeskrivningar.

Delutvärderingen tyder på att så har skett och att kunskap om målgruppen på ASP:en finns hos

handläggarna. De svårigheter som har funnits är att många handläggare i ASP:en-gruppen har bytts ut under projektperioden vilket har gjort det svårare att få kontinuitet i arbetet. För att minska risken för detta framöver har IFO, Funktionsstöd och EFA (Enheten för Arbetsliv) numera två handläggare var i gruppen.

6.4 Delutvärderingens slutsatser

I likhet med den första delutvärderingen visar också denna andra delutvärdering att samtliga rekryterande samverkanspartner i projektet ser ett stort behov av en lågröskelverksamhet inom Kungsbacka kommun utifrån. Även deltagarna bekräftar att det finns ett sådant behov. ASP:en har inte heller haft några rekryteringsproblem utan fyllt platserna snabbt. Under en period har det varit kö in till projektet. Även detta visar på att det finns ett stort behov.

Den andra delutvärderingen visar att projektet är uppskattat och välfungerande. En bidragande orsak till detta som nämns är att ASP:en har en bredmålgrupp och att verksamheten består av riktiga arbetsuppgifter.

Nu står projektet inför ett implementeringsarbete som innebär ett informationsarbete mot nämnder och förvaltningar. I delutvärderingen framkommer att det inte är självklart för samtliga fyra samverkande förvaltningar att vara med och driva en verksamhet som ASP:en.

Referenser

Informationsfolder om Set-up

Lägesrapporter

Mötesprotokoll

Projektansökan

www.kungsbacka.se